

a) Ako je nesretan događaj prouzrokovan kvalificiranom krivnjom zapovjednika ili kojeg drugog člana posade broda. Npr. zapovjednik upozori putnike da se uklone s palube, pa kada ga ne poslušaju, postavi brod u takvu poziciju koja u daleko većoj mjeri predstavlja opasnost za putnike na palubi.

b) Ako se radi o osobama za koje se pretpostavlja da ne mogu dovoljno razumno rasudjivati. To su djeca i osobe s ograničenom inteligencijom. U ovom slučaju zapovjednik će biti dužan poduzeti i moguće strože mjere od samog savjeta i upozorenja. Ne treba posebno isticati da će se u ovom pogledu zapovjednik moći pozivati na odgovornost samo onda kada je upotrebom dužne pažnje morao znati da li se radi o takvim osobama.

Uz navedena pitanja postavlja se još i problem mogućnosti i svrsishodnosti poduzimanja prisilnih mjera u smislu kao što to navodi gornja presuda, jer bi se moglo lako dogoditi da bi poduzimanje takovih mjera u velikoj mjeri moglo ugroziti sigurnost broda i osoba u njemu.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 3.V 1971.

Service maritime départemental
du Finistère et Cie d'assurances
l'Union et Phenix espagnol c/a
dame Cortay

Prijevoz putnika morem - Tjelesna povreda putnika prouzrokovana valom na palubi - Brodarcva odgovornost - Za tjelesnu povredu putnika brodar je isključivo odgovoran ako je on tu povredu skrivio - Brodar je dužan povećati propisani najmanji broj posade broda ako prevozi putnike za koje se može očekivati da će se za vrijeme putovanja broda nedisciplinirano ponašati - Takvo se ponašanje može očekivati od izletnika - Ako tako ne postupi, kriv je za putnikovu tjelesnu povredu, ukoliko se može pretpostaviti da do te povrede ne bi došlo da je brod imao veći broj članova posade - Putniku se ne može prigovoriti što je izišao iz brodskog salona u kojemu je atmosfera, zbog putnika koji su povraćali, bila neugodna - Brodar je odgovoran za povredu koju putnik pretrpi udarom morskog vala izlazeći iz takvog salona, ako ga brodar nije upozorio da ne ulazi u

salon zbog atmosfere koja tamo vlada, te da se umjesto u salon popne na gornju palubu gdje će biti siguran od udaraca valova

Protiv presude navedene na str.59. ove publikacije žalile su se obje stranke. Tužiteljica smatra da ona nije za svoju ozljedu uopće kriva, a tužitelji tvrde obratno, da je ona svoju nesreću isključivo sama skrivila.

Drugostepeni sud je, uvažujući tužiteljinu žalbu, preinačio prvostepenu presudu i brodara proglasio isključivo odgovornim za povredu koju je tužiteljica pretrpjela.

Bitni razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Sud je iz rezultata postupka zaključio da je tužiteljica postupila po zapovjednikovom savjetu i ušla u salon prvog razreda. Taj je salon međutim bio pun putnika, a neki su od njih bolovali od morske bolesti. Atmosfera u salonu nije bila nimalo ugodna, osobito iz razloga što su neki putnici i povraćali. Ne mogavši izdržati takvu atmosferu tužiteljica je izišla na palubu u namjeri da se popne na gornju palubu broda gdje bi također bila sigurna od udaraca valova, ali je u tom času bačena morskome vodom. Ovakvom tužiteljinom postupku sud ne može ništa prigovoriti. Ovo tim prije što je prema iskazu svjedoka broj putnika na brodu bio toliki da su neki putnici nužno morali ostati na palubi, jer je salon mogao primiti otprilike 25 osoba.

Brod o kojem se radi bio je prilično malen. Imao je samo tri člana posade - zapovjednika, konobara i jednog mornara koji ni sam nije mogao točno reći kakva je bila njegova dužnost na brodu, a da se uz ostalo brinuo i o sigurnosti putnika.

Prema stajalištu suda toliki broj članova posade dovoljan je za normalne uvjete plovidbe, tj. kad se radi o putnicima za koje se može s obzirom na njihovo pomorsko iskustvo očekivati da će se za vrijeme plovidbe ponašati mirno. To naprotiv nije slučaj kad se radi o izletnicima, ljudima s kopna, za koje se može pretpostaviti da će biti nedisciplinirani jer će biti dobro raspoloženi, i to već na temelju same činjenice da se nalaze na izletu. Očito je da bi sigurnost putnika bila daleko većoj mjeri ostvarena da je brod imao više članova posade koji bi se posebno brinuli o njihovoj sigurnosti. Da se jedan takav član posade nalazio na ulazu u salon i savjetovao tužiteljici da u salon ne ulazi već da se popne na gornju palubu, do nezgode ne bi došlo.

(DMF 1972, str.34)

B.J.

Bilješka.- Sud je u gornjoj presudi zauzeo slijedeća glavna stajališta:

Prvo i najvažnije načelo je da je brodar dužan povećati minimalni propisani broj članova posade, ako može očekivati da će s obzirom na predvidivo ponašanje putnika biti ugrožena njihova sigurnost. Ovom se stajalištu zaista ne može bilo što prigovoriti jer je više nego opravdano.

Drugo stajalište je da se navedeno ponašanje putnika može očekivati kad se radi o izletnicima. Čini nam se da je i to točno, jer u tom pogledu govori iskustvo. Ne mora se raditi o osobama koje su pod utjecajem alkohola, jer je poznato da su redovito svi izletnici, pa i oni koji su potpuno trijezni, daleko bolje volje nego inače. To se naročito odnosi za vrijeme povratka s izleta.

Treće je pitanje atmosfere u brodskom salonu. Sud je s pravom zaključio da se putniku ne može ništa prigovoriti što je, ne mogavši izdržati odnosnu atmosferu, izišao iz salona. Nije se međjutim upustio u ispitivanje na čiji rizik putnik iz salona izlazi. Sud je na brodara prebacio rizik iz razloga koji se niže navode. Nama se čini da sama okolnost što putnik ne može izdržati odnosnu neugodnu atmosferu prvenstveno ide na njegov rizik. Kad se putnik ukrcao na odredjeni brod, on je i mogao i morao pretpostaviti da će u slučaju eventualnog valjanja broda nekim putnicima škoditi more sa svim posljedicama koje iz toga proizlaze, i da će neki od tih putnika boraviti u brodskom salonu. Treba dakle smatrati da je putnik pristao na taj rizik. Ovo tim prije što je nemogućnost podnašanja odnosne atmosfere posljedica putnikove fizičke i psihičke konstitucije, za koju brodar zaista ne može biti odgovoran.

Sud je napokon zauzeo stajalište da brodar koji nema na brodu dovoljan broj članova posade u gore navedenom smislu, odgovara za svaku tjelesnu povredu putnika za koju se može pretpostaviti da bi bila izbjegnuta da se na brodu nalazio dovoljan broj članova posade. I ovo je stajalište načelno točno, samo je drugo pitanje da li se ono može primijeniti u konkretnom slučaju. To je u prvom redu stvar slobodne ocjene suda koji je u ovom sporu zaključio da bi bila dužnost manjkajućih članova posade da upozoravaju putnike da se mogu, pored ulaska u brodski salon, skloniti i na gornju palubu broda. Naše je mišljenje da za takvo upozorenje putnika nije bilo potrebno više posade, već su to mogli, potpuno lako i jednostavno, učiniti i postojeći ljudi na brodu. Prema tome, s čisto teoretskog stajališta, za odnosnu tjelesnu povredu nije uzrok mali broj članova posade broda, već okolnost što putnici nisu bili eventualno upozoreni da

se pored salona mogu skloniti i na gornju palubu, pa je u tom smislu trebalo usmjeriti ispitivanje. Ne može se naime od svakog putnika zahtijevati da zna na kojem dijelu broda će biti zaklonjen od opasnosti. Ne bismo se naprotiv složili sa stajalištem suda koje proizlazi iz obrazloženja da bi članovi posade bili dužni sugerirati putnicima da ne ulaze u salon već da se smjeste na gornju palubu. Može se naime postaviti pitanje tko bi bio odgovoran da je putnik pretrpio povredu dok je izvršivao sugestiju člana posade. Vrlo je vjerojatno da bi za to brodar bio odgovoran, pa se od njega ne može očekivati da na sebe preuzme takav rizik.

B.J.

TALIJANSKI KASACIONI SUD

Presuda od 7.II 1970.

Bovenzi c/a Soc. Aliscafi

Prijevoz putnika morem - Prekid putovanja - Vozarova odgovornost - Odgovornost putniku za zakašnjenje - Isključenje odgovornosti

Tužitelj se 22.VI 1965. u 7,20 sati ukrcao u Napulju na lebdjelicu tužene stranke u svrhu polaska u Capri radi svoga (odvjetničkog) posla. Lebdjelica se kratko nakon polaska zaustavila radi kvara, ali je tek dva sata nakon toga tužena stranka oteglila lebdjelicu u napuljsku luku i putnike prekrcala na drugu kojom su putnici stigli u Capri u 10 sati i 10 minuta. Zbog toga je tužitelju nastala šteta koja se sastoji u tome što nije zaradio 75.000.- lira za svoj rad u izgubljenom vrijeme. Tužitelj smatra da je tužena postupila skrivljeno zbog toga što je imala neopravdano zakašnjenje, budući da nije trebalo da se dva sata čeka na otegljenje u luku.

Prvostepeni i drugostepeni sud odbili su tužbeni zahtjev, a Kasacioni sud je potvrdio nižestepene presude iz slijedećih bitnih razloga:

Ne stoji tužiteljeva tvrdnja da je šteta prouzročena time što nakon kvara na lebdjelici tužena nije pravilno postupila, jer bi to tek onda moglo stajati kad bi iz toga dužeg boravka na vodi nastala kakva šteta koja odatle proizlazi. Medjutim do kvara je došlo, a da nije moguće taj kvar pripisati vozaču, pa je prema tome u skladu sa čl.405. Zak. o plovidbi u vezi sa čl.408. Zak. o plovidbi tužena postupila tako da je iskrcala putnike i novim prijevozom ispunila svoju ugovornu obvezu. Drugo putovanje odvijalo se sasvim pravilno, pa prema tome, kako su niži sudovi utvrdili, nije vozar imao